

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja co-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEK

Telefoni uredništva: dnevna služba 2058 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Narod, ki zaničuje se sam...

Večkrat se Slovencu milo stori, ko gleda druge narode, kako domače se počutijo v svetu. Kamorkoli pridejo, povsod jih pozdravijo ali kot gospodarje ali kot tovariše ali pa tudi kot močne tujce, katerim se ni dobro zameriti. Veliki narodi so si svet razdelili in pri vsaki priliki radi pokažejo, da so njegovi solastniki. To daje tudi njihovim posameznikom neko samozavest v nastopu, neki pogum in ponos, kakor ga pokaže človek, ki stopi v veliko dvorano ali v mednarodni stadion in takoj pokaže, da je kaj takega vajen in da ga v veliki družini ne popade plašljivost. Vsaj mi, ki smo skromni in zbegani do škode, mislimo, da so tuji narodi pač zato bolj ponosni na same sebe, ker so večji in močnejši, pa bi mogla biti vzročna zveza tudi obrnjena: da so zato postali veliki in močni, ker so bili ponosni in zavedni. Res je, da n. pr. Nemcem precej njihovega ponosa daje spomin na slavno preteklost njihovih cesarstev — da je v tej preteklosti tudi precej krutosti, to jih ne moti — in da v dobi, ko bi se jih ulegla lotevati malodušnost, »merodajni činitelji« pošljejo po svetu velike zračne ladje, Zeppeline, ki prebrnijo vso južno Evropo in obe Ameriki po dolgem in počez, kar ponovno dvigne duha in obrne oči vseh razkropljenih posameznikov k celoti; v splošnem neredu v Spaniji je padlo na tisoče in tisoče Špancev in tudi — 7 Nemcev in nemška vlada takoj pošlje v Madrid grozljivo pismo, da se bo obnašala, kakor da španske države ni, če madridska vlada ne da zadoščenja (ako bi padlo 70 krat po 7 Slovencev, bi madridska vlada najbrž ne imela takih sitnosti). Res je, da taki dogodki zelo uspešno gojijo narodni ponos in ga morejo povzdigniti celo do napuha, na drugi strani pa je še bolj bridko res, da mi nismo ponosni, niti na to, na kar bi bili lahko, in da s skromnostjo, gostoljubnostjo in širokogrudnostjo opravičujemo plašljivost in klečeplaznost. Francozi so lansko leto praznovali 300. letnico, odkar so si pod svojo državo priključili otoke Antile, ki jih mi poznamo samo iz zemljevidov; Pariz je ta dogodek slavil v vsem sijaju in razkošju, vsem Francozom v narodno vzpodbudo. Angleži prebrodijo vsa morja in vsa mesta, povsod je cenjen njihov denar in spoštovana njihova zastava. Taki narodi so morda lažje ponosni na svoje število in moč in na svojo narodnost kot tako. Toda do moči in veljave pridejo samo taki narodi, ki so že prej ponosni in samozavestni, majhno število ni taka ovira za razvoj naroda, kakor majhen ponos.

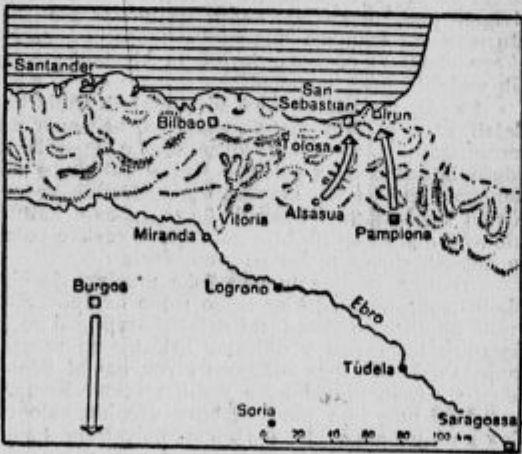
Tu pa je naša največja rana, pomanjkanje narodnega ponosa, in dokler si jo iz lastne moči ne zacelimo, nas bodo samo pehali po tujih obvezovalstvih, k vodstvu ali k mizi nas ne bodo pustili, pa če se razmnožimo do desetkratnega sedanjega števila. Že danes pomenimo več kakor pa drugi narodi v primeri s številom, vendar pa je v nas še toliko suženjskega duha, ki kakor slana ajda zamori vso narodno moč in ki v dobah »konjunkture« rodi pravi narodni izdajalec, ki bi jih morali mi s skale pahnuti v prepad, pa si že najdejo enakomisleče, da jih sprejemajo po kolodvorih. Vse, kar je tuje, je pri nas vredno nekaj več. Moški ne pomeni veliko, dokler se ne poroči z žensko tuje narodnosti in, če le more, tudi tuje vere, ko se preseli v njeno narodnost in njeno vero, se mu odpro saloni in »karjerar«. Če se Slovenka poroči s Slovincem, je to v najboljšem slučaju »partija«, če se poroči s tujcem, je vsa zlahta ponosna, da je tujece blagovolil milostno vreti pogled na njihov rod. Če se poročena Slovenka loči od Slovence, je sirota, on pa surovina in dokaz za upravičenost ženske emancipacije, če jo zavrže tujece, je avanturistka in njena slika pride v časopise, on pa ostane mož »širokih pogledov«. Če Slovenec koncem svoje njive, na kateri se muči že ves njegov rod od pametneke, naleti na tujca, se mu takoj pri prvi besedi zaplete jezik in prične se mučiti in ukvarjati s tujim jezikom, ki ga morda prav majčkeno, samo po vrhu nekoliko zna, da bi le tujcu pokazal, kako je učen; včasih se celo izkaže, da je prišleca samo zaradi njegove obleke smatral za tujca in samo zaradi svojega lahkega značaja z njim po tuje začel, v resnici pa je prišten Slovenec — tu in tam tako spoznanje požene rdečico sramu v lica, vedno pa ne. Neka vas na Gorenjskem — Gorenjsko imamo radi za vzor zavednosti in drugih narodnih čednosti — je dobila med se več tujcev in jih bo najbrž imela precej stalno; ti tujci hočejo biti zelo vljudni in prijazni, ko pa zaidejo pri mrliču ali pri drugih takih prilikah našega izročila v družino domačinov, na mah cela hiša preobrne običajni jezik v tujega, vsi se prično mučiti in pačiti z jezikom, ki ga niti približno ne obvladajo in so v tej strašni streebi tujstvu kar smešni in naravnost pomilovanja vredni. Med vsemi sloji je polno tega duha, tu je težko razlikovati med izobraženci in neizobraženci, med bogatimi in revnimi, med kmetom in delavcem, povsod dobiš vse preveč takih posameznikov, ki svoje pač prenašajo, spoštujejo in povzdigujejo po tuje. V beli Ljubljani živi akademik iz Dalmacije, že pet let, med samimi akademiki, pa mu še niso dali prilike, da bi se naučil slovenščine. Pa bi se rad in svoje sestanovalec večkrat bridko ošteje zaradi njihovega hlapčevskega duha, pa ne pomaga veliko. Na vsak način bi mu radi pokazali, da je slovenščina samo za nje, kadar so sami med seboj, pred njim jo skrivajo, kakor gad noge. — Takih zgledov je po naši deželi, o kateri tako radi povemo, kako je lepa in čedna, vse polno, izprašaj si vest in preštej, za koliko takih zgledov bi mogel služiti Ti!

Veliko se je že pisalo o narodnem ponosu in veliko govorilo, vedno pa se zahteva ponos od nekega »naroda«. Ne bomo napredovali, dokler nam v meso in kri ne preide zavest, da narod ne visi nekeje v zraku, da je narod samo iz množice posameznikov, ki isto čutijo in k istemu hrepenijo. In vsi ti posamezniki se morajo zavedati svoje dolžnosti, jaz, ki to pišem, ti, ki to bereš, vsak, ki naju bo dožil prenapetosti in ozkosrčnosti in vsak, ki se danes še norčuje iz najinih naporov in pravi, da mu je dovolj, da je le sit, in vsak, ki danes še malodušno pravi, da bi bilo dobro, če bi bil narod zaveden in ponosen na samega sebe, ne čuti pa, da je tudi on narod. Narod je iz posameznikov in ponosen narod je iz narodno ponosnih posameznikov!

Tisti, ki znajo zemljepis in vedo, da ima New-York nad 8 milijonov prebivalcev in ki so tako

Boj za Biskajski zaliv

San Sebastian in Irun v topovskem ognju Vojni svet generala Franca v Burgosu Zveza severne in južne armade sklenjena

Bojišče na severu okrog San Sebastiana

London, 17. avg. b. »Times« se v uvodniku bavi s položajem v Spaniji in komentira dogodeke zelo rezervirano. Najprej ugotavlja, da se zemljepisni položaj obeh vojskujočih se strank v teku zadnjega tedna skoraj nič ni spremenil. Iz tega se lahko sklepa, da je akcijska sposobnost tako ene, kakor druge strani zelo slaba, bržkone iz strahu, da se enemu ali drugemu ne pripeti nekaj izza hrbta.

General Franco se sploh ne upa premakniti iz Andaluzije, ker se boji, da bi mu komunistični miličniki skočili v hrbet in zanetili za bojni mišči črtami novo vstajo, ki bi pomenila dokončno likvidacijo upornikov. Nacionalisti iz Saragose se bojijo izvršiti ofenzivo proti Madridu, ker je ljudstvo za njihovim hrbtom razpoloženo za madridsko vlado.

Pa tudi Madrid ne more pričakovati nobene pomoči iz Barcelone, ker so tam nastala nesoglasja med socialisti in komunisti in se zaradi vsega tega španski dogodki razvijajo zelo slabo. Vstaja je imela od vsega začetka čisto vojaški značaj, sedaj pa so se priključili uporniški armadi brez razlike vsi patriotski elementi, pa tudi republikanci, medtem ko na drugi strani vlade stojijo odkritosrečno samo še komunisti in anarho-sindikalisti, ki gredo za tem, da Spanijo spremenijo v decentralizirano sovjetsko republiko. Zaradi tega se vladi izmikajo tudi socialisti.

Končno se bavi »Times« še o vprašanju nevtralnosti in povdarja, da bi bila takšna nevtralnost, ki si jo zamišlja francoska vlada, prava pomoč madridski vladi. Nemiri, ki se vedno bolj opažajo v Parizu, najbolj dokazujejo, da grozi velika nevarnost, da se bo Evropa razdelila v dva tabora, od katerih bo eden podpiral madridsko vlado, drugi pa upornike.

Tudi konzervativna »Morningpost« prinaša posebno poročilo iz Spanije in potrjuje, da je v Madridu zavladal popolnoma rdeči režim ter da je tam stanje čisto jasno.

Na strani takozvane nacionalistične vhađe v Burgosu pa so republikanci, monarhisti, tradicionalisti, katoličani in vsa ona, ki gredo za tem, da rešijo Spanijo ljudske fronte.

Glede španskega položaja pa trdijo angleški listi, da je po zavzetju Badajozu po uporniških četah padlo veliko število rdečih miličnikov. Nekateri listi trdijo, da so uporniki pobili 2000 miličnikov, drugi zopet trdijo, da le nekaj sto. »Daily Telegraph« poroča o nadaljnjih uspehih nacionalističnih čet in zatrjuje, da njihova ofenziva proti Sebastianu, Malagi in Madridu napreduje. Med Irunom in San Sebastianom so prekinjene vse zveze in vsak trenutek se lahko pričakuje padec St. Sebastiana. Ker je sedaj vzpostavljena zveza med severno in južno armado, je pričakovati skorajšnjo ofenzivo na Madrid. Vendar, pa se v uporniških krogih še vedno zatrjuje, da nameravajo špansko prestolico z blokado prisiliti k podaji.

Poročila upornikov:

Burgos, 17. avgusta. AA. (Havas.) Semkaj je prišel iz Seville general Franco v spremljevalni štiri častniki. Na letališču so ga pozdravili generala Cabanellas in Mola in člani junte. Nato so imeli vsi trije generali v vladni palači konferenco. O njihovem posvetu ni izšlo nobeno poročilo. Generali so nato prisostvovali sv. maši v katedrali

plašljivi, da se boje našega majhnega števila, bodo modrijansko dejali: »Revež, na kaj le lomo pa mi ponosni? Števila nimamo, bogastev nimamo... vse bodo našli, samo to bodo pozabili povedati, da tudi ponosa nimamo. Na sebe bomo ponosni, na slovensko besedo, na slovensko knjigo, na slovensko zemljo! Eno je ponos, drugo pa baharija, ponosen je lahko vsak revež, tudi reven in majhen narod, bahati pa se more samo bogatalec. Bajterski otrok mora biti prav tako ponosen na svojo revno mater, kakor graščinski na graščakino. Kdor ne zna biti ponosen na mater zato, ker mu je mati in je danes ponosen nanjo samo zato, ker je graščakinja, se bo bahal z vsako graščakino, ki ga bo prijazno pogledala in bo za tak pogled tudi svojo revnejšo mater zatajil. Značajan človek mora biti ponosen na svoj narod zato, ker k njemu spada, ne zato, ker je mnogoštevilten ali bogat. Zgodovina in poznavalec kulture pa naj pokažejo, da tudi Slovence nismo zadnji v Evropi in tako z razumske strani olajšajo to dolžnost, da ne bo zgolj trma.

v Burgosu. Občinstvo jih je navdušeno pozdravljalo. Mesto je v zastavah. Po kosilu se je general Franco s svojim spremstvom vrnil v Seville.

V osvojenem Badajozu

Pariz, 17. avgusta. AA. Agencija Radio poroča iz Badajozu, da je bil polkovnik Jague, poveljnik nacionalističnih čet, postavljen za začasnega vojnega guvernerja nad vso pokrajino Estremadura. Polkovnik Jague je takoj po prevzemu poslova proglasil obsedno stanje nad vso pokrajino. Objavil je, da bodo ustrežni takoj vsi tisti voditelji sindikatov, ki bi poskušali proglasiti splošno stavko.

V zavzetem Badajozu se opaža velika živahnost in gibanje čet. Vsi moški, ki so sposobni za orožje v tej pokrajini in ki spadajo med letnike 1931 do 1935, so uvrščeni v uporniške čete. Oddelek teh čet se je dopoldne odpeljal na tovornih avtomobilih, da zavzame Valverde v pokrajini Estramaduri, kjer se še nahajajo vladne čete.

Badajoz, 17. avgusta. b. Nekdaj prekrasno špansko mesto na portugalski meji v jugozapadnem delu države je bilo v v za njih dveh dneh spremenjeno v pokopališče. Po poročilih portugalskega dopisnika, ki je bil priča krvavih dogodkov, je bila borba strahovita. Mesto je polno človeških trupel, ki so najhujši dokaz strahotne vojne med brati, saj je na vsakem vogalu tega mesta zidovje proskopljeno s krvjo. Na prostoru, ki je bil poprej trg, leži na tisoče mrličev, v vojašnicah pa je nadaljnjih tisoč vojakov madridske vlade, ki so padli v bojih. Vse dvorišče vojašnice je pokrito s trupli in mlakami krvi. Žalostnih prizorov ni mogoče popisati.

Po nadaljnjih poročilih iz Badajozu se uporniki z mrlično naglico utrjujejo. Zlasti močno utrjujejo postojanko, v kateri se je madridska vojska proti mnogo močnejšemu sovražniku dolgo upirala.

Dalje se čuje, da se v okolici Badajozu vidijo močne redne čete domačinov iz španskega Maroka.

Napad na San Sebastian

Pariz, 17. avg. b. Po zadnjih vesteh iz Spanije se vodijo na raznih bojiščih ogorčene borbe med vladnimi pristaji in uporniki. Uporniki so odločno napadli Irun in upajo, da ga bodo zavzeli še nočjo. Irun je važno strateška točka na francoski meji.

Irun in San Sebastian sta obkoljena od nacionalističnih čet. Izve se, da je meščanstvo že zapustilo Irun. Uporniška ladja »Almirante Sevedra« je izstrelila več nabojev na mesto Bilbao. Bombardirala je tudi utrdb v Giletu.

„Uradna nevtralnost...“

Nemška križarka v Malagi izkrcala posadko in strojnice

Pariz, 17. avgusta b. Po vesteh iz Tangerja je večeraj nemška križarka »Deutschland« izkrcala v Malagi posadko, da zavaruje tamkajšnje nemške in francoske državljane, ki se še niso mogli rešiti iz Marlage. Ljudstvo je zavzelo proti nemškim mornarjem neverjetno grozljivo stališče. Ker je poveljnik nemškega oddelka uvidel resnost položaja, je izdal potrebno povelje za borbo in v naslednjih trenutkih so že bile postavljene proti demonstrantom težke strojnice. Ko so demonstranti videli odločen nastop nemške posadke, so opustili napad. Za časa, ko se je posadka nemške križarke nahajala v luki v Malagi, so bile poleg nemške križarke »Deutschland« vsidrane v luki še tri italijanske in dve nemški vojni ladji.

Francoski minister pa...

Pariz, 17. avgusta. b. V Lillen je imel snoči francoski notranji minister Salengro krajši govor, v katerem je odkrito izjavil svoje simpatije za madridsko vlado. Med drugim je dejal, da se popolnoma zaveda svoje odgovornosti, da pa želi, da bi zmaga legalna vlada Franciji prijateljskega naroda.

V desničarskih krogih in v desničarskem tisku je

Havas poroča: General Quipeo de Llano objavila po tukajšnjem radiu, da so neresnične vesti, ki so se večeraj širile iz Madrida. Posebno je neresnična vest, da je polkovnik Aranda, ki brani Oviedo, kapituliral. Prav tako so neresnične vesti, da so vladni pristaji zavzeli Granado. Nazadnje pa general Quipeo de Llano z gnusom odbija obtožbe, češ, da uporniki uganjajo grozovitosti nad mirnim prebivalstvom.

Vladna poročila:

Madrid, 17. avgusta. AA. (Havas.) Poveljnik vladnih čet, ki operirajo v krajih okoli Huesce, poroča, da je zadnje dni, zlasti večeraj in davi zavzel več vasi. Vladne čete, ki prodirajo iz Valencije, so zavzele Rubier les Mora, ki ima veliko strateško važnost. Vladne čete prodirajo dalje pod zaščito letalstva proti Cordobi in Granadi. V smeri proti Granadi so čete zavzele več vasi. S fronte okoli Guipusca v Asturiji ni poročil o kakšnih spremembah.

Notranje ministrstvo objavlja, da je nedejja postekla v miru na bojišču severno od Madrida. V poročilu se pravi, da vladne čete prodirajo proti Tormelu in Huesci. En oddelk vladnih čet se je izkrcal na Majorci. Borbe v okolici Granade in Cordobe se nadaljujejo in razvijajo ugodno za vlado. Prav tako borbe okoli Badajozu še trajajo.

Vojno ministrstvo objavlja, da so vladne čete zavzele vojašnico Res y Carcel, zadnje pribežališče upornikov v Gijonu. Posadka, ki je branila vojašnico, se je predala.

Zmaga na Balearih

Vojni minister je nadalje izdal preko tukajšnje radijske postaje komunikacije, po katerem se je stotniku Balloju in njegovim četam posrečilo izkrcati na otoku Majorci, čeprav so se uporniki ogorčeno postavili v bran. Čete stotnika Balloja so se razdelile v tri kolone, zavzele več vasi in tako obnovile zakonite oblasti. Uporniki so se umaknili v notranjost otoka. Poveljniku vladnih čet se je prijavilo mnogo prostovoljcev in ga prosilo orožja, da bodo mogli nastopiti zoper upornike. Vladne čete so zajele mnogo ujetnikov in zaplenile veliko vojnega materiala. Zavzele so tudi dve ladji, v katerih so uporniki hoteli pobegniti. V kratkem je pričakovati predaje Palme, čeprav so uporniki utrili do mesta. (Havas.)

... a samo za malo časa

London, 17. avgusta. c. Vladne čete so pred nekaj dnevi zasedle Balearske otoke. Danes pa so uporniki nenadoma napadli vladne oddelke in jim prizadejali hud poraz. 500 članov milice ljudske fronte je bilo ubitih, 250 pa ujetih.

Diplomatska „posredovanja“

London, 17. avgusta c. Jutri se vrne z dopusta zunanji minister Eden. Dosedaj je vodil posle zunanjega ministrstva lord Halifax, ki je še danes

Nadaljevanje na 2. strani zgoraj.

Prvo
zjutraj –
zadnje
zvečer!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

DOMAČI IZDELEK

Knez Pavle pri naših obrtnikih

Obiskal je obrtniški razstavi v Školji Loki in v St. Vidu

Škofja Loka, 17. avg.

Po petih tednih je bila včeraj (v nedeljo) zaključena razstava v novi osnovni in meščanski šoli v splošno zadovoljstvo razstavnega odbora kakor tudi vsega občinstva, ki si je prišlo razstavo, agilnih in izpodbudnih škofjeljskih obrtnikov, ogledat. Razstava je obljela vse oblike Poljanske in Selske doline. Razstaveni odbor si je naložil toliko dela na vse strani, da je pravi čudež, kako so vsi zmogli toliko truda. Najprej moramo omeniti knjigo, ki so jo izdali obrtniki: Škofje Loka in njen okraj; dalje so v okviru proslave priredili staroslovno škofjeljsko pasijonsko procesijo pod vodstvom g. dr. T. Debeljaka, priredili so veliko tombolo, obenem pa z lepo kulturno-zgodovinsko razstavo zaokrožili ciklus prireditve, katerih vrhunec je bila proglasitev Škofje Loke za samostojen okraj, ki je padla prav na zaključek lepe in pomembne razstave.

Na razstavi so bili zastopani skoraj vse vrste obrtniki. Jasno je, da je tako velikopotezno zasnovana prireditev kot je bila ta pod samim pokroviteljstvom g. bana Marka Natlačenca, privabila mnogo odličnih oseb. Zastopstvo za Selsko dolino je prevzel dr. Andrejka, poljanske obrtnike je pa častno zastopala dvorna dama ga. Tavčarjeva. Razstavo je obiskalo nad 10.000 oseb in je bil obisk sorazmerno prav velik in lep. Omenimo naj med odličnimi obiskovalci ministra g. dr. Kreka, kraljevskega namestnika g. dr. Peroviča z gospo, razstavo so si ogledali tudi razni načelniki ministrstev in bivši ministri, s svojim visokim obiskom pa je obrtnike posebno počastila Nj. Vel. kraljica Marija, ki se je v petek popoldne pripeljala z Bleda.

V nedeljo popoldne ob 3.55 pa so se pred novo šolo nepričakovano ustavili krasni avtomobili, iz katerih sta izstopila knez-namestnik Pavle in kentski vojvoda Jurij, ki sta prišla na razstavo z gradu Brda, kjer uživata počitnice. Prisotni, ki so kneza in vojvodo spoznali, so jih pričeli pozdravljati, preds. razstavnega odbora in združenja pa jima je tako nenadicejoma gostoma izrekel toplo dobrodošlico. G. upravitelj šole Jak. Rojc je na vrhu nabral šopek vrtnic in nagelinov. Dijačinja Anka Planina pa je pozdravila kneza-namestnika Pavla, ki se je ljubezljivo zahvalil za topla sprejem.

Visoka gosta sta se vpisala v spominsko knjigo obrtnikov in nove šole, odbor pa je jima je poklonil v spomin knjigo: Škofja Loka in njen okraj v kulturnih in gospodarskih prizadevanjih. Skozi razstavne prostore je vodil visoke goste domačin prof. Fr. Planina ter jima pokazal tudi znamenito cehovsko sobo, o kateri sta bila oba gosta zelo laskavih besed. Knezu-namestniku so cehovske starine tako ugajale, da je kupil sbranske znamenite cehovsko skrinjo, pri nadaljnjem ogledu pa se je divil izvrstnim izdelkom in ni mogel verjeti, da zmorcio obrtniki taka krasna dela. Nakupil je precej igračk za svoje male prince, srce iz malega kruha, pri sedlarjih je naročil nekaj ličnih denarnih listnic, od gosp. Planariča je kupil štiri lepe stenske ure, dalje en namizni prt, njegovo zanimanje pa so vzbudile znane krivače-sekirice za obsekavanje dreva, katerih je knez-namestnik naročil dve, češ da mu bodo dobro služile pri sekanju grmovja okrog

Brda, kar mu je zelo pri ljubljeno.

Na vprašanje, kako mu ugaja razstava, se je knez najpogostje izrazil o visoki kvaliteti izdelkov ter o marljivosti obrtnikov. Visoki gost se je v družbi angleškega vojvode Kentskega celo uro zadržal pri Škofjeljskih ločanih.

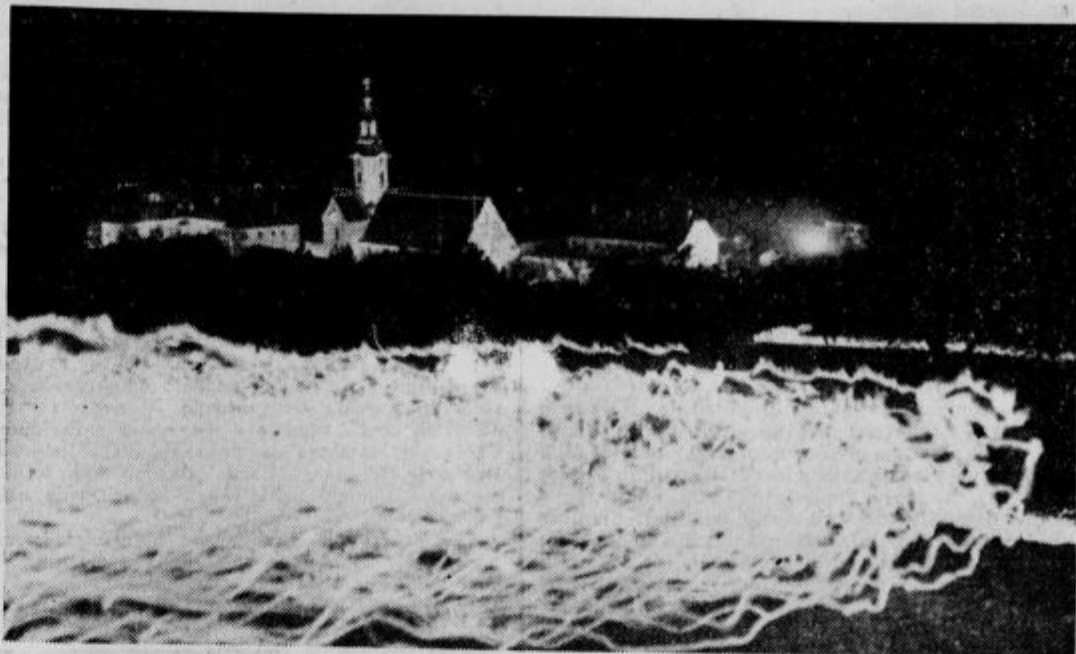
Po zaključni razstavi je bilo žrebanje vstopnice, za katero je bila določena nagrada 1000 dinarjev. V prijetni zabavi je nato izzvenelo lepo slavje nad veličastnim delom, ki je bilo deležno tolikega priznanja.

St. Vid nad Ljubljano, 17. avg.

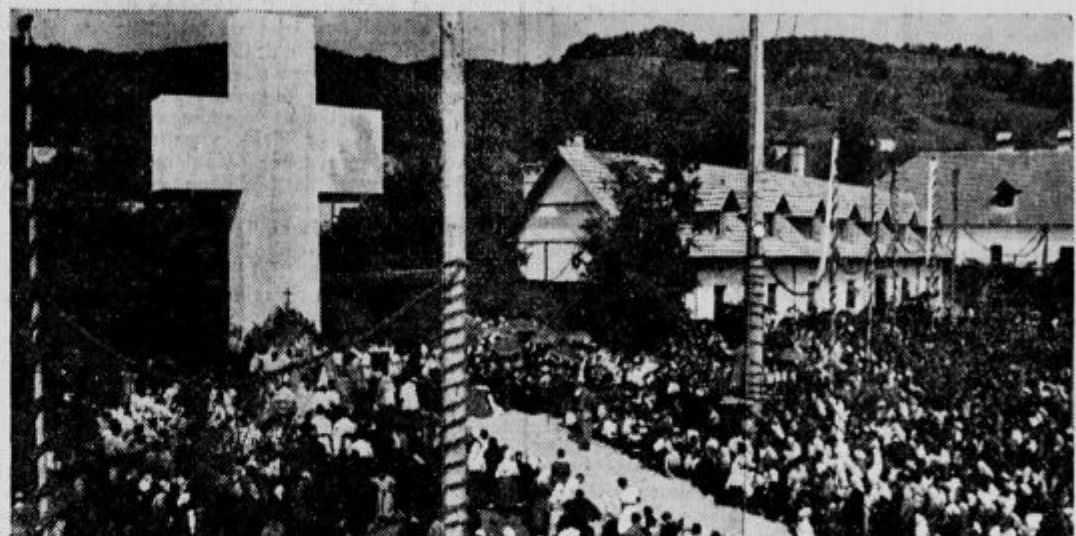
Snoči se je zaključila šentvidska obrtniška razstava. Razstavo je obiskalo nad 5000 ljudi. Razstava se je zaključila s slovesnostjo, ki se je udeležila velika množica obiskovalcev. Za nagrado, to je lepo pohištvo, je bila izžrebana vstopnica štev. 3314.

Danes dopoldne se je priglasil za obisk na šentvidski razstavi Nj. kr. Vis. knez-namestnik Pavle. Razstava je bila še popolna in si je zato mogel knez-namestnik Pavel ogledati razstavo v vsej celoti. V St. Vid je došel knez Pavel ob četrta na 12. Sprejeli so ga župan g. Eriavec, dekan g. Zabret, predsednik šentvidske zveze lesnih strok g. A. Kregar, upravitelj nar. šole g. Hladnik, načelnik postaje g. Prvanovič; lep šopek pa mu je izročila učenska osnovne šole Marija Hladnik. G. župan je predstavil knezu Pavlu vse zastopnike. Predsednik šentvidske obrtniške razstave g. Vrhovec je nato pozdravil kneza-namestnika Pavla in ga vodil po razstavi. Nj. kr. Vis. knez-namestnik Pavle je pokazal nepričakovano zanimanje za izdelke na razstavi. Poskusil je domači hrastovec ter ga takoj nekaj steklenic odkupil od tvrdke Zalefel. Nakupil je garnituro pletenih stolov od tvrdke Učakar, se zanimal podrobno za razno pohištvo ter občudoval vse izdelke. Kupil je tudi pet srajc. Poseben pozdrav so mu pripravili otroci, ki so ga že prej sprejeli v špaliro, v šoli pa so mu zapeli državno himno in »Naprej zastava Slave«, dalje »Triglav moj dom« ter še nekaj pesmi, od katerih so morali eno na željo kneza Pavla ponavljati. Kneza Pavla so presenetile tudi Jenkove orgle, na katere je igral Jenkov sin, učenec 4. razreda, ki ga je knez Pavle toplo bodril in ga pohvalil. Na razstavi meščanske šole je kneza Pavla pozdravil upravitelj g. Pečjak, strokovni učitelj g. Maks Juvan pa mu je razkazal razstavo. Tudi ta razstava je zelo ugajala knezu Pavlu ter je odkupil lepo interzijo s srajnikom, ki jo je izdelal učenec 4. razr. meščanske šole Franc Erman, in pa lepo škaflo, ki jo je izdelal učenec 1. razr. mešč. šole Slavko Kuhar. Ko je knez-namestnik Pavel odhajal iz šole, so mu učenci ponovno napravili špalir ter mu živahno klicali. Z avtom se je knez-namestnik Pavel odpeljal do cerkve, kjer ga je sprejel g. dekan Zabret. Knez-namestnik Pavle si je ogledal cerkev, pokleknil za trenotek pred oltarjem. Posebno pa so zanimali kneza Pavla umetnine v tej cerkvi, zlasti slike umetnikov Kraljev. Po ogledu cerkve se je knez Pavle, toplo pozdravljen od ljudstva, vrnil na Gorenjsko. V spremstvu kneza-namestnika Pavla sta bila njegov adjutant polkovnik Petrovič in g. Aleksander Obradovič.

Slike s stiških slavnosti

Po vijugastih serpentinah je vodila pot romarjev v nočni procesiji na Vinograd. V ospredju valovito morje številnih bakelj, ki so zarisale svojo pot na ovinku. V ozadju razsvetljeni samostan, na čigar desni strani kaže drobna svetla črta pot, po kateri se je vila veličastna nočna procesija. To sliko je posnel fotograf ponoči s hriba Vinograda, ko se je procesija mož in fantov po vijugah vzpenjala v hrib.

Pogled na množice med sv. mašo. Slika je posneta s cerkvenega kora in zato množice, ki stoje na dvorišču ob cerkvi, ni videti.

Množica pri sv. maši. Slika kaže le romarje, ki stoje na dvorišču ob cerkvi

Zastopniki oblasti, uradov in organizacij pred oltarjem

Pomen stiških slavnosti

Ljubljana, 17. avgusta.

Slovenija je še pod mogočnim vtisom stiških slavnosti. Da izpopolnimo poročilo »Ponedeljskega Slovenca«, naj navedemo še nekaj lepih misli, ki jih je na glavnem manifestacijskem zborovanju v Stični v nedeljo dopoldne razvil opat dr. Avguštin Kostelec. Naj sledi skromen posnetek velikega opatovega govora:

Božja milost je hotela, da je 800-letnica stiškega samostana padla na obletnico evharističnega kongresa, ki nepozaben še vedno živi v srcih tisočev in tisočev ter še vedno trosi svoje milosti. Evharistični kongres nas je našel narod enega duha, ene volje, našel nas je vse v Kristusu prerokene in očiščene. Blagor ljudstvu, čigar Bog je Gospod. Ob evharističnem kongresu so se nam odprle oči in spoznali smo Gospoda po lomljenju kruha. Gospod se neprestano žrtvuje za nas. Evharistija je čudovita ustanova, čudovit zakrament, po katerem je naš Gospod izlil nad nas neizmerno morje milosti in usmiljenja, saj se nam Gospod neprestano daruje za nas. Ta zakrament presv. Rešnjega Telesa, ta neprestana žrtev za zahteva od nas tudi protiljubezni. Gospod Jezus Kristus prihaja v presv. zakramentu k vsakomur brez razlike, kot bogatemu ali revnemu, zdravemu ali bolnemu, pri obhajilni mizi je prostora za slehernega, za vsakogar je dovolj duhovne tolažbe in prilike za okrepitev v Jezusu Kristusu.

Nato se je gospod opat posebno toplo obrnil k slovenski mladini, katero je pozival k čistemu življenju ter je v dosego tega cilja prav posebno priporočal pogosto sv. obhajilo. Za vzgled ji je postavil junaškega dečka sv. Tarčizija, junaka in mučenca sv. Evharistije.

Kakor pa smo lani prosili Mater božjo brezjansko, naj nas ohrani s svojo priprošeno stanovitno in verne svojim obljubam, danim Jezusu Kristusu, tako se sedaj obrnimo k stiški Zalostni Materi božji, ki nas je varovala pred Turki in luterani, s prošnjo, naj nas varuje še dalje pred nevarnostmi novih časov, novih nevarnosti, ohrani naj nas zveste, vdane presv. Evharistiji!

Mogočno petje evharistične pesmi je potrdilo voljo ljudstva, da hoče ostati zvesto svojim obljubam na lanskem kongresu, ki jih je letos tako krasno obnovilo.

Stanovska zborovanja v Stični

O velikih slovesnostih v Stični v soboto in nedeljo je obširno poročal že »Poned. Slovenec«, ki so ga prejeli tudi vsi naši naročniki. Poleg velikih skupnih slavnosti, so bila važna tudi stanovska zborovanja, ki so bila ob istem času na raznih krajih Stične. Bila so to ločena zborovanja za žene, za dekleta, za možje in fante.

Zene so imele zborovanje

na notranjem dvorišču stiškega samostana. Udeležilo se je tega zborovanja nad 2000 žena. Zborovanju je predsedovala ga. Strmole, prvi govornik pa je bil stolni vikar g. Alojzij Košmerl, ki je govoril pod temo: »Kje hočete, da ti pripravo velikonočno jagnje?«. Govornik je predvsem govoril o materi, ki naj bo voditeljica družine k Evharistiji. — Naslednja govornica je bila ga. Francka Bradarjeva, ki je govorila o temi »Blagor telesu, ki te je nosilo«. V svojem govoru je pokazala na velike poklicne dolžnosti

in težave krščanske matere, zlasti v današnjem materinskem svetu. Oba govora sta bila sprejeta z navdušenjem vseh zborovalk.

Zborovanje deklet

Na zunanem dvorišču stiškega samostana so ob istem času zborovala dekleta, in sicer več tisoč po številu. Zborovanju je predsedovala gđ. Anica Lebarjeva. Prvi govornik je bil misionar superior g. Sedej iz Ljubljane, ki je govoril pod geslom: »Glej, dekla sem Gospodova«. V svojem evharističnem govoru je govornik pokazal na moč, lepoto in veselje krščanskega dekleta v Evharistiji.

Naslednja govornica je bila gđ. dr. Donata Capuder iz Ljubljane. Govorila je pod geslom »Pametne device so vzele olja v posodice s svetilkami«. Govor je imel stanovski značaj ter je obravnaval velike težave in nevarnosti, s katerimi se mora danes boriti krščansko dekle. Tudi naša dekleta so oba idejna govora sprejela z velikim odobravanjem.

Zborovanje fantov

Na stiškem seimišču je bilo veliko zborovanje fantov. Zborovanje je vodil g. Mavricij Bergant. Prvi govornik je bil ravnatelj dr. Jože Basaj iz Ljubljane. Govoril je pod geslom »Uččenik, kaj naj storim, da dosežem večno življenje?«. Govornik je poudaril, da so tudi fantje dolžni izvrševati nauk ljubezni do bližnjega. Nauk ljubezni do bližnjega pa je usmiljenost, ki jo moramo imeti tako za telesno, kakor tudi za duhovno bedo bližnjega. Usmiljenost je socialna čednost. Katoliška akcija mora v prvi vrsti zbrati okrog sebe fante in dekleta, ako hoče delati.

Naslednji govornik na fantovskem zborovanju je bil urednik g. Josip Košiček iz Ljubljane, ki je govoril o pomenu presv. Rešnjega Telesa za fanta.

Zborovanje mož

je bilo na prostoru pred šolo. Zbralo je toliko mož in očetov, da je bil breg poln. Zborovanje je vodil prof. dr. Capuder. Ribniški dekan g. Skubic je v lepo izdelanem in idejno bogatem govoru razložil možem svetopisemske besede: »Pridite, molimo!« — Urednik Fr. Kremžar je nato v govoru »Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi« naslikal socialne dolžnosti katoliških mož in očetov.

Marijina kapelica v Planici

Gorska dolina Planica pri Ratečah, ki je letos že enkrat bila deležna zanimanja najširših plasti našega ljudstva, ko so tod bila mednarodna tekmovalna v smuških ekokih, se pripravlja na novo, pomembno slovesnost. V nedeljo 23. t. m. bodo blagoslovili kapelo Matere Božje v Planici, s čimer bo naš krasni gorski svet pridobil lepo novo svetišče, ki se vredno pridružuje svetiščem v Vratih, v Kamniški Bistrici in v Logarski dolini. Kapela v Planici je zgrajena po zaslugi konzistorialnega svetnika in župnika Jos. Lavtžarja in s podporo številnih, za vnanjo in notranjo lepoto našega planinskega sveta navdušenih dobrotnikov. Njim gre zahvala za to, da se je mogel prelepi načrt izvršiti tako hitro in da se je novo svetišče tudi moglo oskrbeti z vsem potrebnim. Zahvala pa gre tudi inženjerjem-strokovnjakom, ki so s

primernimi načrti dali kapeli lično zunanost, v nemali meri pa tudi domačinom Ratečanom, ki so prostovoljno in radi pomagali pri gradnji, bodisi da so vozili kamenje, pesek, glino in les, popravljali pot do kapele ali kako drugače pokazali svojo vnamo: novo svetišče jim bo v čast in ponos. Že sobota 22. t. m. bo za Ratečane slaven dan. Prepeljali bodo podobo Matere Božje, ki jo je po čudodelni sliki Marije Pomagaj na Brezjah lepo naslikal o. Blaž Farénik in ki jo je za nekaj dni

sprejela pod krov rateška farna cerkev, v Planico. Obenem s sliko bodo peljali v dolino tudi zvon za kapelo. V nedeljo 23. avgusta pa bo slovesna blagoslovitev kapele s sv. mašo ob četrta na 11. Vsi gostje iz Ljubljane in iz drugih krajev, ki jih pričakujemo v velikem številu, bodo prispeli s turističnim vlakom ob 8.35, tako da bodo imeli še dovolj časa, da dosepejo do Tamarja. — Iskreno vabljeno!

Krovavi marksizem:

Pekel v Alicantu

S transportom avstrijskih beguncev iz Španije je nedavno prispel Dunajčan Postenrider, ki je doživel strahote raznih južnošpanskih pristanišč. Sotrudniku «Neue Freie Presse» je pripovedoval:

Čeprav poročajo pri nas časopisi vsak dan o španski državljanski vojni, vendar ni mogoče vsega tako opisati, kakršno in resnici je. Ondi ni nobenega pravega gospodarja. Življenje in smrt ima v rokah poulične druhal, ki je večinoma vodijo ženske! Tolpa strelja na vsakogar, ki jim slučajno ni všeč. Vsak dan so izvršeni ropi in potem krošnjarijo komunisti z nakradenim blagom po cestah. Poedini krošnjariji se spet pričkajo s svojimi pajdaši zaradi preniknih cen in pri tem imajo spet puške in samokrese poglavito besedo.

Naskok na katedralo v Taragoni.

Omenjeni Dunajčan je hotel v Alicantu nastopiti službo domačega učitelja, a vprav tisti dan, preden je bil on prišel tjakaj, so uporniška letala bombardirala mesto. Parnik ni mogel v pristanišče, kakor tudi ni smel neki italijanski parnik pristati v Taragoni. — V tem mestu je prišlo nekaj ubežnikov na krov naše ladje, ki so pripovedovali o grozotah naskoka na taragonsko katedralo, ki je slovela po vsem svetu.

Stirinajstletni smrkavci so z bajoneti na cesti rezali po stoletja stara mašna oblačila; ženske so s sekirami razsekale slavne, izrezljane klopi kora. Dan in noč so pred hišo božjo gorele svete podobe, medtem ko so lastnoročno pisane, dragocene izdaje Svetega pisma kupoma metali na grmado in je pijana druhal, preoblečena v duhovnike, žrla in divjala pred cerkvijo. Potem smo mogli pristati v bližini Alicanta in se pretolči v mesto. Saj smo še zmeraj mislili, da je bilo vse le slučajno in smo šli najprej k našemu konzulu, ki nam je pa koj dejal, naj brž odpotujemo, kar nam je bilo pa nemogoče.

Ujetniki za tarče.

Komunisti so si začeli lastiti vse avtomobile razen onih, ki so bili last zdravnikov. Zato je dal

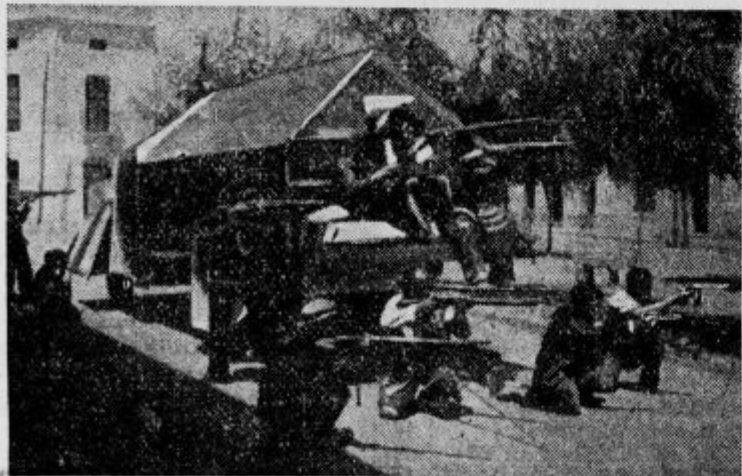
maršak šofer napisati na avto «medico». Toda oborožene ženske so ustavljale vsak avto «medico» in če se kdo ni mogel izkazati, da je zares zdravnik, so ga nesmiljeno izvlekle ven in ga takoj ustrelile. Na glavni cesti smo videli tolpe mladičev, ki so vlekli s seboj ujetje duhovnike in redovnice in so jih streljali, zdaj tega zdaj onega, kakor se jim je zljubilo. Tudi ko je kasneje prišlo vojaštvo, so jih streljali dalje. Petnajstletni frkolini, ki so jim v orožarni dali orožje, so si ponoči preganjali dolgčas s tem, da so merili v šipe dveh potniških ladij, kjer so bili ujetniki, in so imeli ujetnike za tarče.

Komunisti so bili večinoma analfabeti, ki so ram pri pregledu potnih listov pregledali samo pečat. Po več ur smo morali stati na cestah z dvignjeno pestjo in poslušati novo komunistovsko himno. Če so slučajno privedli mimo ujetje «fašiste», bogatejše meščane, se je toča kamnov vsula nanje. Divji metež se je šele tedaj polegel, ko je 21. julija nenadoma priplula nemška oklopnica «Admiral Scheer». Te oklopnice so se komunisti vsaj toliko zbal, da niso več streljali po ulicah.

Bolnike mečejo na cesto.

Slična je bila podoba drugih mest. V Almeiri so obstreljevali nemški konzulat. Kmalu zatem so priplule tri nemške bojne ladje v pristanišče in komunisti so se telefonično oprostili pri njih. Prišli smo na svojem begu v neko mesto, kjer je poulična druhal izropala vse trgovine, zažgala bolnišnice in pometala bolnike na cesto.

Krenili smo proti Barceloni. Tudi tu nismo mogli pristati, saj je skoraj vse mesto gorelo in sta pravkar dve skupini komunistov obstreljevali druga drugo. Tu smo zvedeli, da je bilo v Barceloni več ko 20.000 ljudi umorjenih. Na krov smo dobili komunistične časopise, kjer smo brali, da je ena sama kapljica delavske krvi več vredna kot vse španske umetnine skupaj. Iz Barcelone smo se srečno pripeljali v Genovo in odtod v Avstrijo, a svoj živ dan ne bo mogel nihče izmed nas pozabiti grozot, ki jih je bil doživel v marksistični Španiji.

Streljanje in morija v Alicantu. Kupi mrličev in besnenje poulične druhal.

Dragulji na prodaj!

Človek se ne sme prav nič začuditi, da se je vlada v Moskvi odločila, da proda nekemu francoskemu draguljarju svoje dragulje in s tem podpre španske komuniste. Kako je kupčija nujna, vidimo iz tega, da so dobila zastopstva sovjetske Rusije v Londonu, Bruslju in Parizu navodilo, naj izkupiček 300 milijonov frankov izroči pariška centrala španskim komunistom. Morda denar ni tako potreben, ko pošilja Španija svoje zlato Parizu v varstvo? Kdo bi pa po takih ovinkih pošiljal zlato: skozi Madrid v Pariz? Saj je nedavno prišlo še 1200 kg zlata na račun «neznanca».

Samo otroški ljudje bi mogli verjeti, da se sovjetska Rusija ne vmešava v špansko državljansko vojno, ko zaeno nakaže po državni banki: 40 milijonov v roke predsedniku Azani. Morda so dali ta denar Azani zato, ker v Rusiji vedo, da je on najprimernejši človek, da v Španiji uporabi poslani denar za uredbo španske sovjetske vlade? Saj Moskvo ne brigajo prav nič vse te španske katedrale in umetniške vrednote; zanjo je to navadna podrtija, ki jo je treba spraviti s sveta. To je povsem pojmovanje materializma, ki se bo nekoč obrnil zoper njih očete.

Zdaj prodajajo dragulje. Če so stare rodline prisiljene, da začno prodajati svoje, pošteno in z delom pridobljene dragocenosti, je to znak propadanja dotične hiše. Tedaj se že začne borba za vsakdanji kruh in ta borba nikdar ne počiva delj ko največ za dobo dveh rodov.

Vsi tisti moskovski dragulji niso last Moskve; so last umorjenih žrtev, last narodove zgodovine, ki pripada ljudstvu, a ne njegovim teroristom!

Malokje je kaka bolj žalostna zbirka ko v leningrajski eremitaži. Kamor se je Katarina po hrupnih svečanostih zatekla v samoto, ondasi visoka oklopna vrata, ki se le napol odpro, čim je vstopil obiskovalec odložil vse sumljive predmete. Okrog oklopnih vrat se vije kita samih žic za razne zvonce prav prebrisanega varnostnega ukrepa. Pred oklopnimi vrati tičijo samokresi v žepih čuvajev. V zakladnici sami pa šviga polno sumljivih tičev v kriče razsvetljavi obločnic. Ali ne zaupajo niti tem bornim inozemcem?

Skupina madridskih rdečih miličnikov; spredaj nedorasli fantiči s samokresi v rokah.

Preki sod ljudske fronte v Madridu: vojno sodišče (v civilni obleki med stražnikoma) obsodi dva generala v smrt. Oba sta bila že ustreljena.

Grazianijev „način“

Harrar, sveto mesto arabstva.

Grazianijev način vladanja sestoji iz skupka — ne le vojaških, marveč zaeno tudi tehniških, političnih in drugačnih navodil. Za zdaj so na prvem mestu politični ukrepi. Koj spočetka je vsakogar osupnilo to, da so Italijani tako navdušeni za islamsko vero. Toda — izmed prebivalcev italijanske kolonije Eritreje, ki je dala za abesinsko vojno kar armado askarijev, je več kot polovica mohamedancev. Italija je tudi nabirala vojake v arabskem Jemenu, ki je že več let v zvezi z Italijo. Tudi iz Libije so mogli dobili 15.000 arabsko-berberskih vojakov za abesinsko vojno. Predvsem pa so pomagali mohamedanci iz italijanske Somalije in 60.000 mož je vstopilo v Grazianijeve vrste in še 30.000 mož je pomagalo graditi ceste. Torej je več kot 100.000 mohamedancev sodelovalo pri zavzetju Abesinije.

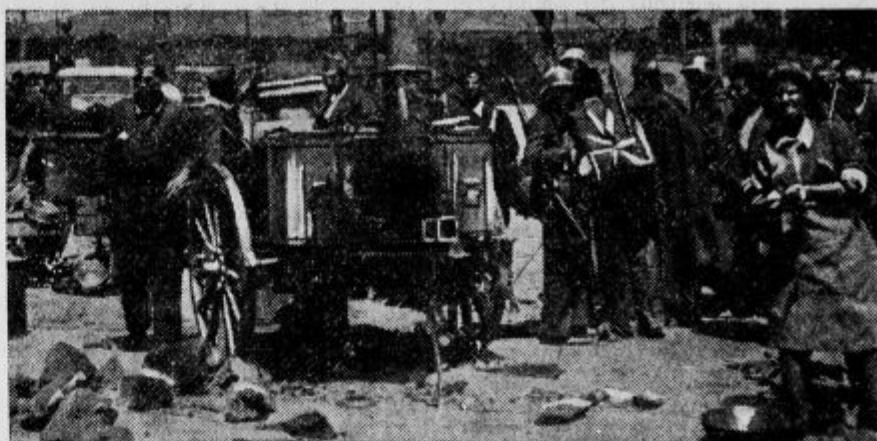
Zdaj je Graziani poklical veljake mohamedanske vere v Addis Abebo. Ondi jim je dejal: »Fašistična Italija smatra arabsko plemo za plemo največjih zmognosti glede na trgovino, umetnost in obrt. Ljudstvo ste, ki zaslužijo veliko pozornost in če so vas doslej v Etiopiji tlačili in podcenjevali, se morete zdaj dvignjenih glav gibati, zakaj, zdaj vam je znano, da vas bo mogloča in žarka italijanska zastava ščitila povsod in zoper vsakogar.«

Nato je general IGraziani oznanil, da bo odslej Harrar sveto mesto arabstva in središče arabske civilizacije in arabskega študija. Povedal je še, da bodo v Addis Abebi sezidali veliko mošejo in razne šole, kjer se bo mohamedanska mladina naučila moderne civilizacije in korana.

Na odgovor nekega arabskega veljaka, je odvrnil Graziani, da obljublja mohamedancem: 1. Spoštovanje islama v mošejah in šolah. 2. Da bodo vsi mohamedanci v Abesiniji zaščiteni, čeprav so druge narodnosti in iz drugih držav doma. 3. Da bodo v Abesiniji spoštovali arabske šege glede na družinsko pojmovanje v islamu. 4. Da se ne bodo dotaknili njihove lastnine. 6. Da bodo v Harrari ustanovili kulturno središče Arabcev. 7. Da bodo vpoštevali arabske tehniške, obrtne in trgovske zmognosti, ko bodo obnovljali in prenavljali Abesinijo.

Zbirka japonskih znamk kot poziv na brambo zoper letalske napade.

Rdeči marksisti v bratomorni vojni; yes Madrid je v znamenju terorja ljudske fronte.

Mufti in El Okbi

Francoske oblasti so natančno preiskale ozadje umora Muftija. Zaprli so tudi šejka El Okbija, saj je neki soudeleženi zločinca priznal, da mu je dal bodalo v prav El Okbi.

Družina Si Tajeb Mohamed, ki so ga nazivali El Okbi, se je l. 1896 izselila iz Sidi Okbe pri Biskri in se naselila v Hedžasu. El Okbi se je šolal v Medini, kjer je bil tudi sotrudnik mnogih verskih listov. Po bivanju v Egiptu se je l. 1920 vrnil v Alžir in je v Biskri ustanovil list El Islah (Izpolnitev) in je bil zaeno dopisnik lista v Constantini. Bil je sotrudnik raznih arabskih listov in ustanovitelj in član izvrševalnega odbora in najvplivnejši vodja zveze ulemov.

Če hočete vedeti

V filipinskem mestu Manila imajo popolnoma jekleno cerkev. Jeklo je najbolj odporno za potres, a ond je mnogo potresov.

★

Črno satovje imajo čebele v Birmi, v zapadni Indiji. Te čebele so prav majhne in bivajo v votlinah dreves, ki imajo črno smolo.

★

Lev skoči po 9 do 10 metrov daleč.

★

V srednjem veku so imele nekatere cerkve tako zvana vrata za peklenščaka. Dejali so, da skozi tista vrata hitro zbeži peklenšček, ko krstijo otroka. Na Angleškem v Cornwallu imajo še zdaj taka vrata.

★

Na Angleškem ima samo država pravico tiskati sv. Pismo in cerkvene pesmarice. Univerzita v Cambridgeu in Oksfordu pa jih smeta izdajati.

★

Na svetu skoraj ni nobenega telesno popolnega človeka. Dvomljivo je, ali je sploh kdaj kak tak človek živel.

★

Angleška in ameriška imena imajo večkrat zlog »Mac« pred imenom. Ta Mac je galškega izvora in pomeni »sin oče«; torej Mac Donald je: sin Donald.

Ribam takoj zrastejo plavuti, če se jim pota- rejo, ko drugim živalim dlaka.

★

Biljard so v prejšnjih časih igrali zunaj in še kasneje so ga preložili v hišo. Najbrž je sukno na biljardu zato tudi zelene barve.

Predsednik društva za varstvo živali lovi ribe.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pešna vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodob

Hlapec
dober, pošten, dobi službo. Fužine 7. (b)

Prodajalke
za trgovino mesnih in mlečnih izdelkov, zdrave, od 18—25 let, ki se razumejo na ta posel, naj pošlje svoje ponudbe z referencami in sliko firmi Vasovič, Beograd, Poen-kareva 33, ali se zglasijo osebno. (b)

Pekovskega pomočnika
ki bi raznašal tudi kruh, takoj sprejemem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Posten peke« št. 11986. (b)

Trgovskega pomočnika
starejšega, zmožnega voditi trgovino z mešanim blagom, s kavcijo, sprejemem. — Ponudbe poslati upravi »Slovenca« pod »Trgovski« št. 11982. (b)

Službeiščejo

Absolventinja
trgovske šole, z nekoliko prakse, išče mesto v pisarni. Gre kamorkoli. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Nastop takoj« 12001. (a)

Kateri trgovec
bi sprejel mlajšega pomočnika? Zmožen je trgovine z mešanim blagom. Želi premeniti službo, ima prvovrstne reference ter lep nastop. Cenj. ponudbe upravi »Slovenca« pod »Vestene« št. 11989. (a)

Dijaki

Dijaka
sprejme profesorska rodbina v svojo osebno in strogo nadzorstvo. Poljski nasip 16. 6. stop. III. nadst. (D)

Vajenci

Dva vajenca
za torbarsko obrt sprejemem. Tovarna Zorn, Lepodvorska 27, Ljubljana VII. (v)

Talentiranega učenca
sprejme cerkveni slikar. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Vztrajen« 11994. (v)

Denar

Hranilne knjižice
Ljubljanske kreditne banke, Mest. hranilnice Ljubljanske in po dogovoru tudi drugih denarnih zavodov prevzamem za slikarske in plesarske dela tudi izven Ljubljane. Najnovejši vzorci. Delo točno in solidno pod garancijo. Hleba Jakob d. z o. z., Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 21. Tel. 30-70. (d)

Posojila
na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana. Krekov trg 10. (d)

Hranil. vloge

Vseh denarnih zavodov in vrednostne papirje vnovčuje po najvišji ceni takoj v gotovini Alojzij Planinšek, Ljubljana, Beethovnova ulica 14-1. (v)

Kupimo

Dobro ohranjen štedilnik
za sobo kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Štedilnik« 12003. (k)

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah CERNE, (juvelir, Ljubljana) Wolfova ulica št. 3. (d)

Prodamo

Nogavice, rokavice
in pletenine Vam nudim veliki izbor najugodnejše in najceneje trdka Kari Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg (l)

Kolesa
prvovrstna, po neverjetno nizki ceni naprodam pri »Prometu« (nasproti krljanske cerkve). (l)

Trpežno blago
po 5 in 6 Din se že dobi v trgovinah Senčar v Mali Nedelji, Ljutomeru in Strigovi. (l)

Vsem letnim oblačilom
perilu itd., smo znižali cene do skrajnosti. Prešker, Sv. Petra cesta 14. (l)

Zopet znižane cene!
Buret, svilo že od 13 Din dobite v Trpinovem bazaru, Maribor, Vetrinjska 15. (l)

Hruške maslenke
namizne 1a, poceni naprodam na drobno in na debelo. Langusova ulica št. 24, Laurič. (l)

Uprava »Slovenca« Maribor

Koroška cesta 1
Podružnica: Aleksandrova 6
Sprejemajo se oglasi in naročniki lista, izvršujejo vsi upravn. posli in dajejo pojasnila ki spadajo v delokrog upravn. lista.

Kislo zelje, repa
novo prvovrstno, in glavice za zdarno v sodčkih dobavlja vsako množino po brezkonkurenčni ceni GUSTAV ERKLAVEC Ljubljana-Kodeljevo, Povšetova 10, tef. 25-91. (l)

Šivalni stroj
pogrešljiv, nemški fabrikat, z okroglim čolnicom, ki tudi šitka, poceni naprodam. Nova trgovina, Tyrseva 38. (l)

Vnajem

ODDAJO:
Trgovino
blizu cerkve, v industrijskem kraju, dam v najem 15. oktobra. Ponudbe podružnici »Slovenca« Celje pod »Dobro idoča« (n)

Stanovanja

ODDAJO:
Dve trisobni stanovanji
takož oddam v Riharjevi ulici 6. (e)

Prodajam trisob. stanovanje
čisto, solčno, v centru mesta za 135.000 Din. Po želji so sobe dodajo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Redek slučaj« 11915. (e)

Stanovanje v vili
4 sobe, pritlikline, vrt — oddam za november. Prule, Janežičeva 11. Ogle dati od 3—4 pop. (e)

Razno

Lovski pes
kratkodlaki nemški pičkar, sivo-rjavo lisast, eno leto star, se je zatekel. Sporočila prosil Albin Weslak, Pragersko. (r)

Zivali

Naprodaj pes španjel
dve leti star, rjav, spodoben za lov. Pavla Volk Begunje, Gorenjsko. (j)

STAVBNI MATERIALIJAL

izolacije vseh vrst, heraklit, keramika, šamot, mavec, cevi, beli cement se kupi najceneje pri

»MATERIAL« LJUBLJANA

Tyrseva 36 b. Tel. 27-16

Naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je danes umrl naš blagi sin, brat, svak in stric, gospod

KARL NOVAK

sprevodnik električne cestne železnice v p.

Priporočamo ga v molitev.
Ljubljana, dne 17. avgusta 1936.

Zalujoče rodbine: Novak, Pečjak, Dolenc.

Tinček in Tonček v Atlantidi

132.

Drugega dne.

Dečki so prenočevali v kameniti votlini. Prvi se je zjutraj prebudil Tinček. Pocukal je Tončka za uhlje in zaklical: »Halo, lenuh, pokoncu! Žganci se že kuhajo v loncu!« Tonček je planil na noge in si zmedeno mel oči. »Kje so žganci?« je pobaral in se ozrl naokoli. »Doma pri materi!« se je zasmel Tinček. Medtem se je prebudil tudi Cip.

»Torej zdaj pa pojdim v muzej,« je dejal. »Tam vaju bo posebno zanimal prečuden stroj, s katerim se lahko popeljemo v zgodovino Atlantide nazaj, v tiste čase, ko je bila Atlantida še na površju zemlje.«

»To je prav lepo od tebe, Cip,« je pripomnil Tinček, »ampak povej, kaj pa če se ta stroj ustavi in običajno mi za več tisoč let nazaj v zgodovini?«

Dečki so se odpravili na pot. Sredi poti so zagledali neko mlado ženo in moža, ki sta sedela kraj visokega drevesa in piskala in svirala in prepevala, da je bilo veselo.

»Halo, Cip,« je zaklical Tinček, »kdo sta pa tadv? Ali spadata v zgodovino nazaj, ali v sedanost?«

»Pobara jih, pa boš videl!« se je zvonko zasmel Cip. Tinček je stopil pred ženo in moža ter ju zaupno povprašal:

»Odkod pa sta?«

»To pa tebe nič ne briga!« mu je možakar osorno zabrusil v obraz.

»No, zdaj pa veš!« se je škodoželjno smejal Tonček.

Alja Rahmanova:

31

Tovarna novega človeka

Roman.

Stemnilo se je skoro popolnoma. Dan je minil. Bil je kratek. In vendar, kako neskončno dolgo so se zavlekli njegove ure! Jutri pa je zopet dan, drug za drugim bodo prihajali dnevi. Vsi bodo brez njega, brez njegovih pogledov, brez njegovih nežnih besed... Zakaj to hrepenenje po njem, po enem samem dotiku z njim, po enem samem pogledu iz njegovih velikih, sivih oči?

Počasi je šla Tamara k svoji postelji. Obležena je legla, zagrebala glavo globoko v blazine in ostala nepremična. Nobenega uda ni premaknila; toda vročično budne so se podile misli v njenih možganih.

Ze dolgo je bila trda noč; s tihiimi koraki se je plazila po ulicah in zrla s svojim temnim očesom v okna k ljudem, mladim in starim, srečnim in nesrečnim; veselje in žalost je pokrila s svojo črno tančico...

A Tamari noč ni prinesla rešitve. Seje proti jutru se je pogreznila v topo, težko spanje kot v smrt...

11.

Doktor Krasnov je prijavil v »Tovarni novega človeka« predavanje z naslovom:

»Spolna vzdržnost.« Dvorana je bila nabito polna, kajti predmet je vzbudil pri vseh kar največje zanimanje.

Doktor Krasnov je bil zelo razburjen, ker si je bil na jasnem, da bi mogli njegova načela v nekih okoliščinah razlagati kot protirevolucionarna, a da bi prišel na Solovke, za to ni imel veselja; njegova znanstvena dela so ga preveč priklepala. Ampak — molčati tudi ni mogel!

»Tovariši!« je začel. »Ali zaupate besedi Ljenina, ki je vendar naš največji učitelj?«

»Da, da, da!« so zavpili vsi navzoči.

»No, potem vam takoj povem, da je bil tovariš Ljennin proti teoriji »kozarca vode!«

Obrazi poslušalcev so se podaljšali, razočaranje in nezaupanje si bral v njihovih potezah. Saj vendar v vsej sovjetski ideologiji ni bilo ničesar, kar bi se jim zdelo bolj domače in bolj trdno kot ravno teorija »kozarca vode.«

»To nam ni znano!« so zavpili nekateri.

»No, pa poslušajte, tovariši!« je rekel doktor Krasnov s slovesnim glasom in pričel brati:

»Večkrat se mi pač dozdeva, da tako zvano novo spolno življenje mladine in čisto tudi odraslih ni nič drugega kot izrodek navadne javne hiše. Seveda poznajo znamenito teorijo, da je v komunistični družbi prav tako preprosto in brez pomena zadovoljiti svoj spolni nagon kot izpiti kozarec vode. Ta teorija o »kozarcu vode« je našo mladino pobesnela.«

Doktor Krasnov je nekaj trenutkov molčal, potem pa je nadaljeval še glasneje kot poprej in poudarjal vsako posamezno besedo:

»Nikakor nimam te teorije za marksistično in razen tega je družbi kvarna!«

Nastala je grobna tišina. Poslušalci so gledali doktorja Krasnova, čigar besede so učinkovale kot bomba, ki se razpoči.

»Tovariši!« je dejal zdaj doktor Krasnov, »če že živite po teoriji »kozarca vode«, zakaj pa niste nikdar pomislili na te Ljenninove besede?«

»Čujemo jih prvič!« je bilo slišati od vseh strani.

»Tako, potem vam pa preberem še nekaj, kar je

rekla tovarišica Pasinkova pri posvetovanju o novih družinsko-pravnih osnutkih:

»Neka norma je potrebna. Resnično, moški in ženske so izgubili svojo oporo in so postali že preveč svobodni. Mislim, da je potrebno omejiti prostost med spoli. Marsikateri moški ima dvajset žena — z eno živi teden dni, z drugo dva. Vsaka pa ima z njim otroka. To so nemogoče razmere. Kako moremo takemu možu naložiti odgovornost za vzdrževanje vseh teh otrok? Morali bi mu potegniti kožo s telesa. Zaradi tega so vsi otroci brezdomci in vrženi na ceste...«

»Ničesar nismo slišali o tem!« je zopet zadonelo večkrat v zboru.

»No, po navedbah, ki sem vam jih prebral,« je nadaljeval zdravnik, »že vidite, da so pravi komunisti proti teoriji »kozarca vode«. »Kozarec vode« je, če ga natančneje pogledamo, prav za prav kozarec strupa. Ta spolna nebrzdzanost ne rodi samo otrok, ki jih nihče ne vzdržuje, ampak uničuje navsezadnje tudi zdravje žen, ki se morajo podvreči številnim zdravljenjem, in izpodkopava telesno in duševno zdravje mož...«

V dolgem govoru je skušal zdaj doktor Krasnov dokazati, kako škodljiva in nevdržljiva je spolna razbrzdzanost. V dvorani je bilo vse tiho, ko je doktor zaključil svoja izvajanja. Na njegov poziv, naj zdaj stavijo vprašanja, je zdajci vstalo mlado, blede dekle in reklo:

»Tovariši, to se torej pravi, da je izšel ukaz, naj nimamo s strankinimi nasprotniki nobenega opravka. Kaj pa, če to zahteva kdo izmed naših, kakšen komunist? Glede na komunističen red tako rekoč?«

Doktorju Krasnovu je postalo pri teh besedah vroče; čutil je, da stvari ni povedal tako, kot bi jo bil moral.

Celoletna naročnina na:
Zbirko domačih pisateljev, 3 vezane knjige Din 132.- ali mesečno Din 11.-
Zbirko domačih pisateljev, 3 vezane knjige Din 156.- ali mesečno Din 13.-
Kosmos
Jugoslovanska knjižarna